

Työtaistelutilasto 2012

Vuonna 2012 käytiin 86 työtaistelua

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa käytiin 86 työtaistelua vuonna 2012. Työtaistelujen määrä väheni lähes puolella edellisestä vuodesta, jolloin niitä oli 163 kappaletta. Viimeksi työtaisteluja on ollut yhtä vähän vuonna 2004. Työtaistelujen määrää vähensi vuonna 2012 työ- ja virkaehtosopimusten voimassaolo useimmilla sopimusaloilla.

Työtaisteluihin osallisten työntekijöiden lukumäärä oli vuonna 2012 vain neljänneksen edellisvuoteen verrattuna yltäen vajaaseen 15 000:een. Määrä oli vähemmän kuin koskaan aiemmin 1970-luvulta lähtien. Työtaisteluihin osallisten osuus työllisistä oli 0,6 prosenttia. Osuus on 1970-luvulta lähtien tarkasteltuna ollut yhtä pieni vain vuonna 2008.

Menetettyjä työpäiviä oli noin 17 000, joka on vain runsaan kymmenyksen viimevuotisesta. Työpäivämenetyksiä koettiin toiseksi vähiten 2000-luvulla.

Työtaistelut vuosina 2000-2012

Vuosi	Työtaisteluja	Osalliset yhteensä	Menetettyjä työpäiviä
2000	96	84 092	253 838
2001	84	21 715	60 652
2002	76	70 867	74 985
2003	112	91 866	66 136
2004	84	25 211	42 385
2005	365	106 796	672 904
2006	97	48 276	85 075
2007	91	89 729	94 579
2008	92	15 992	16 352
2009	139	50 485	91 899
2010	191	137 316	314 667
2011	163	59 164	127 758
2012	86	14 984	17 254

Työtaisteluista suurin osa, 75 kappaletta, oli lakkoja. Ylityökieltoja oli kahdeksan ja saartoja kolme.

Työtaistelun yleisin syy työvoiman vähennys

Työtaistelun syy oli lähes puolessa työtaisteluista työvoiman vähennys tai sen uhka. Näiden työtaistelujen osuus osallisista työntekijöistä ja menetetyistä työpäivistä oli noin 60 prosenttia. Työnjohto oli syynä 15:ssä ja palkkavaatimus kuudessa käydyistä työtaisteluista. Useimmilla aloilla työ- ja virkaehtosopimukset olivat vuonna 2012 voimassa eikä neuvotteluja käyty, minkä johdosta alan työ- tai virkaehtosopimus oli syynä poikkeuksellisen harvassa, vain viidessä työtaistelussa.

Työtaistelujen syyt vuonna 2012

Työtaistelun syy	Työtaistelujen lukumäärä	Osalliset yhteensä	Menetetyt työpäivät
Työvoiman vähennys tai sen uhka	40	8 873	10 805
Työnjohto	15	1 940	2 594
Palkkavaatimus	6	279	307
Alan työehtosopimus	5	1 485	891
Työolosuhteet	5	707	840
Tukitoimenpide	1	266	67
Muu syy tai syytä ei ilmoitettu	14	1 434	1 751
Kaikki yhteensä	86	14 984	17 254

Työtaisteluista 54 käytiin teollisuudessa. Teollisuuden työpäivämenetykset kattoivat lähes kaksi kolmasosaa kaikista työpäivämenetyksistä. Teollisuuden alatoimialoista eniten työtaisteluja käytiin metallien jalostuksen toimialalla.

Suurin yksittäinen työtaistelu oli elintarvikealan lakko, jossa vastustettiin irtisanomisia. Työtaisteluun osallistui yhteensä 1 000 työntekijää ja menetettyjä työpäiviä kertyi 2 000.

Teollisuuden jälkeen eniten työtaisteluja käytiin päätoimialoista kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla.

Alueellisesti tarkasteltuna paikallisia työtaisteluja käytiin eniten Vaasan ja Tampereen kaupungeissa. Työtaisteluista 14 käytiin useamman kuin yhden kunnan alueella.

Lukumääräisesti eniten työtaisteluja käytiin vuoden 2012 viimeisellä ja vähiten ensimmäisellä neljänneksellä. Työpäivämenetyksistä vain runsas kymmenys ajoittui vuoden ensimmäiselle neljännekselle. Muille neljänneksille työpäivämenetykset jakautuivat tasaisemmin.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2012.....	4
Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1970-2012.....	5
Laatuseloste: Työtaistelutilasto.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2012

Toimiala	Työtaistelujen lukumäärä	Osalliset yhteensä	Menetetty työpäivät
C Teollisuus	54	9 890	11 211
10 Elintarvikkeiden valmistus	3	1 260	2 420
11 Juomien valmistus	1
13 Tekstiilien valmistus	3	845	648
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut)	1
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	1	132	132
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	4	142	54
21 Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus	1	78	62
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	4	1 300	1 125
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	3	439	415
24 Metallien jalostus	13	2 464	2 421
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	1	40	20
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	1	485	450
27 Sähkölaitteiden valmistus	5	425	364
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	8	1 310	2 441
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	2	495	625
31 Huonekalujen valmistus	1	400	..
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	2	75	35
D 35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	5	276	591
F Rakentaminen	3	210	410
42 Maa- ja vesirakentaminen	3	210	410
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	2	18	..
46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	1	18	..
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	1
H Kuljetus ja varastointi	13	2 577	3 902
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	1	9	11
50 Vesiliikenne	1	45	23
51 Ilmaliikenne	3	1 600	2 700
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	8	923	1 169
J Informaatio ja viestintä	5	1 090	954
58 Kustannustoiminta	2	81	34
61 Televiestintä	3	1 009	920
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1	423	185
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)	1	423	185
P 85 Koulutus	3	500	..
Kaikki yhteensä	86	14 984	17 254

Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1970-2012

Vuosi	Työtaisteluita	Osalliset	Työtaistelua kohden	% työllisistä	Menetettyjä työpäiviä	Osallista kohden
1970	240	201 600	840	9,3	233 200	1,2
1971	838	403 300	481	18,6	2 711 100	6,7
1972	849	239 700	282	11,0	473 100	2,0
1973	1 009	678 200	672	30,6	2 496 900	3,7
1974	1 778	370 700	208	16,3	434 800	1,2
1975	1 530	215 100	141	9,7	284 200	1,3
1976	3 282	512 700	156	23,8	1 325 500	2,6
1977	1 673	743 800	445	35,2	2 374 700	3,2
1978	1 237	164 600	133	7,9	132 400	0,8
1979	1 753	228 690	130	10,7	243 400	1,1
1980	2 238	413 140	185	18,8	1 605 600	3,9
1981	1 612	492 960	306	22,0	659 100	1,3
1982	1 240	167 500	135	7,0	207 600	1,2
1983	1 940	421 840	217	17,7	719 700	1,7
1984	1 710	562 480	329	23,3	1 526 900	2,7
1985	848	171 350	202	7,0	174 300	1,0
1986	1 225	602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802	99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353	244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629	158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455	244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284	166 770	587	7,1	458 340	2,7
1992	168	103 510	616	4,8	76 090	0,7
1993	126	23 190	184	1,1	17 310	0,7
1994	171	70 540	413	3,5	525 700	7,5
1995	112	127 039	1 134	6,3	869 422	6,8
1996	94	43 113	459	2,1	20 077	0,5
1997	91	28 402	312	1,3	103 712	3,7
1998	98	35 380	361	1,6	133 203	3,8
1999	65	14 993	231	0,7	18 953	1,3
2000	96	84 092	876	3,6	253 838	3,0
2001	84	21 715	259	1,0	60 652	2,8
2002	76	70 867	932	3,0	74 985	1,1
2003	112	91 866	820	3,9	66 136	0,7
2004	84	25 211	300	1,0	42 385	1,7
2005	365	106 796	409	4,4	672 904	6,3
2006	97	48 276	498	2,0	85 075	1,8
2007	91	89 729	986	3,7	94 579	1,1
2008	92	15 992	174	0,6	16 352	1,0
2009	139	50 485	363	2,1	91 899	1,8
2010	191	137 526	720	5,6	314 667	2,3
2011	163	59 164	363	2,4	127 758	2,2
2012	86	14 984	174	0,6	17 254	1,2

Laatuseloste: Työtaistelutilasto

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Työtaistelutilasto kuvaa työntekijöiden tai työnantajien Suomessa järjestämiä työtaisteluita. Työtaistelujen laajuutta kuvataan lukumäärillä osallisista työntekijöistä ja menetetyistä työpäivistä.

1.2 Tilaston aineistot ja käsitteet

Aineistot:

Pääosa työtaistelutiedoista saadaan työnantajajärjestöiltä. Lisäksi työtaistelutietoja kerätään tiedotusvälineistä ja kysytään tarkempia tietoja suoraan yrityksiltä.

Käsitteet:

Työtaistelu: Työntekijäpuolen tai työnantajapuolen työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Erilaisia työtaistelun muotoja ovat mm. lakot, ylityökiellot ja työsulut.

Lakko: Työntekijät kieltäytyvät työn tekemisestä ja tällöin he eivät myöskään yleensä saavu työpaikalle.

Jarrutus: Työntekijät ovat työpaikalla, mutta tekevät työtä normaalia huomattavasti hitaammin.

Saarto: Työntekijät kieltäytyvät esim. käsittelemästä tietyn yrityksen kuljetuksista.

Ylityökielto: Työntekijät kieltäytyvät ylitöiden tekemisestä.

Työsulku: Työnantaja sulkee työpaikan ja keskeyttää palkanmaksun.

Välillisesti työtaisteluun osallistuneet: Työntekijät, jotka eivät kuulu työtaistelun osapuoliin, mutta jotka eivät ole voineet tehdä työtänsä työtaistelun vuoksi.

Valtakunnallinen työtaistelu: Työtaistelu on valtakunnallinen, jos sitä johtaa ammattiliitto tai jokin muu yhteinen organisaatio koko valtakunnan alueella. Valtakunnallisia työtaisteluita ei tilastoida lääneittäin tai kunnittain.

2. Menetelmäkuvaus

Työtaistelutilastoon kerätään kaikki työtaistelut, jotka tulevat Tilastokeskuksen tietoon. Työnantajajärjestöjen työtaistelutiedot ja muulla tavalla kerätyt työtaistelutiedot kerätään yhteen tietokantaan. Näin saadusta tietokannasta tehdään taulukoita valittujen luokittelujen ja määrätietojen mukaan.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Osa pienemmistä työtaisteluista jää tilaston ulkopuolelle, koska niiden olemassaolosta ei saada tietoa.

Näiden työtaistelujen puuttumisella on lähinnä merkitystä vain työtaistelujen lukumäärätietoihin.

Työtaistelujen laajuutta paremmin kuvaaviin osallisten työntekijöiden lukumäärätietoihin ja

työpäivämenetyksiin joidenkin pienten työtaistelujen puuttumisella ei ole olennaista merkitystä.

Työtaistelujen laajuudesta voi olla työnantaja- ja työntekijäpuolella erilainen näkemys. Yleensä käytetään työnantajajärjestöjen tietoja, jos ne ovat saatavilla.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Vuodesta 2010 lähtien työtaistelutiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan kevään aikana.

Työtaistelutietoja julkaistaan neljännesvuoden tarkkuudella. Työtaistelutietoja voidaan luovuttaa myös

kuukauden tarkkuudella. Jos työtaistelu kestää kuukauden tai neljännesvuoden vaihteen yli, se sijoitetaan yleensä sille ajanjaksolle, jolla se on suurimmaksi osaksi tapahtunut. Suuria työtaisteluita jaetaan tarkemmin eri neljänneksille tarpeen mukaan.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tiedot julkaistaan kerran vuodessa internetissä tilaston kotisivuilla ja Statfin-tilastopalvelussa. Laajemmin tietoja julkaistaan Palkat ja työvoimakustannukset -julkaisussa. Julkaisu on tilattavissa myyntipalvelusta osoitteesta:

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
Puh: (09) 1734 2011 Faksi: (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lisäksi tietoja on Suomen tilastollisessa vuosikirjassa. Tarkempia tietoja on mahdollista saada Tilastokeskuksesta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

6.1 Vertailtavuus muiden maiden tilastoihin

Eri maiden työtaistelutilastot voivat vaihdella suuresti. Joissain maissa käytetään rajoja, joilla kestoltaan tai osallistujamäärältään pienimmät työtaistelut jäävät tilaston ulkopuolelle. Työjärjestö ILO kerää tietoa työtaisteluista kaikista maista, joista sitä on saatavilla.

6.2 Vertailtavuus historiatietoihin

Työtaistelutietoja on olemassa yli sadan vuoden ajalta. Vuonna 1971 tehtiin tilaston laaja uudistus, jolloin tilaston kattavuus pienemmissä työtaisteluissa parani.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen julkaisema työtaistelutilasto perustuu suurimmaksi osaksi Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) aineistoon. Tilastokeskuksen julkaisema työtaistelujen lukumäärätieto voi poiketa EK:n julkaisemasta lukumäärätiedosta, koska Tilastokeskuksessa eri toimipaikkojen työtaistelutietoja yhdistellään samaksi työtaisteluksi.

Lisätietoja

Harri Nummila 09 1734 3235

Mika Idman 09 1734 3445

Vastaava tilastojohtaja:

Hannele Orjala

palkat.indeksit@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Työtaistelut 2012. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

*Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-0823 (pdf)*